

TALOUSARVION LAADINTAOHJE 2023

Kunnanhallitus 30.5.2022

LAUKAAN KUNTA

Yleisohje

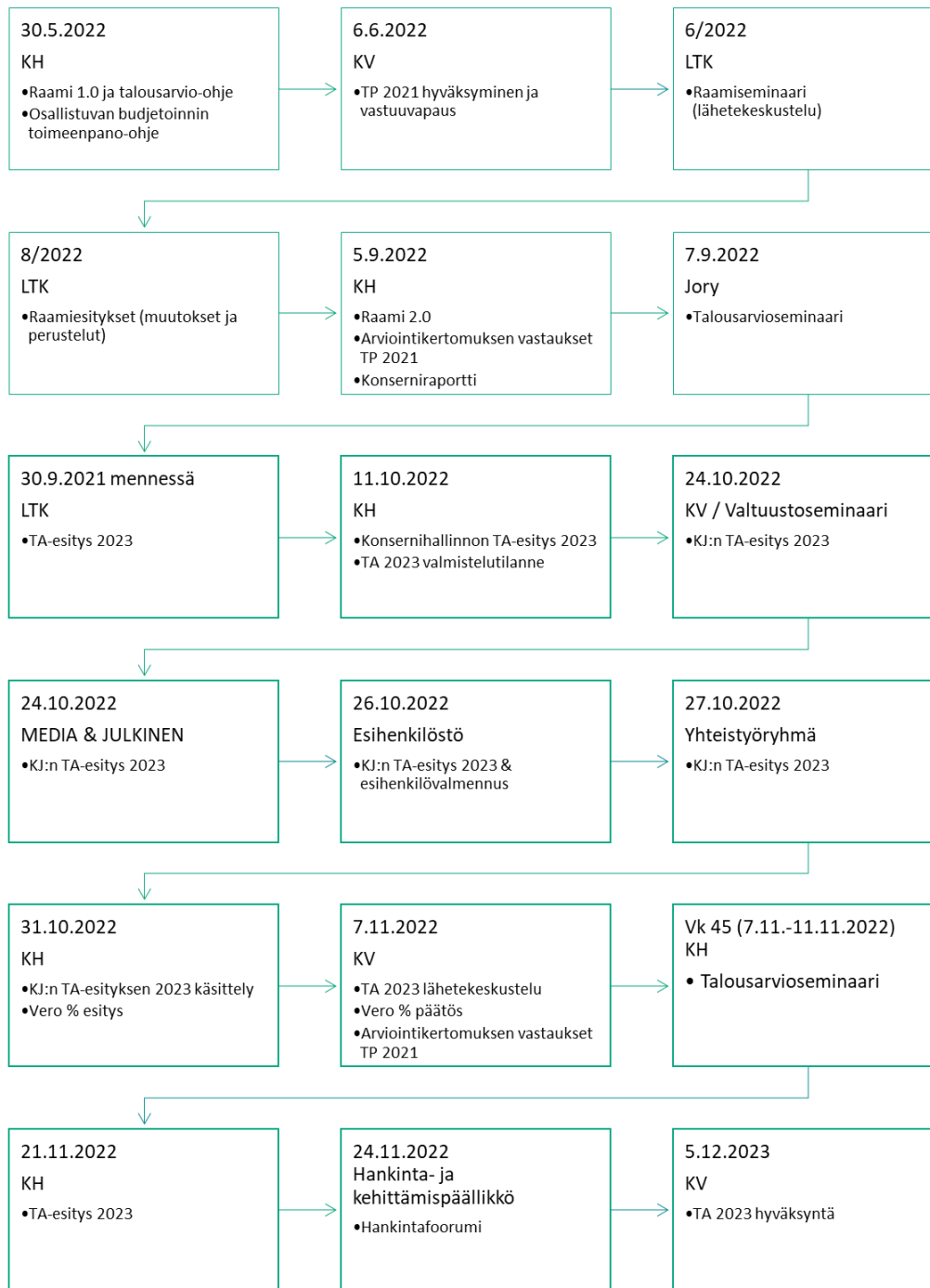
Talousarvioprosessi ja aikataulu

Kunnanhallitus antaa kokouksessaan 30.5.2022 talousarvio-ohjeen ja -raamin. Ict-palvelut, ruokapalvelut ja tilapalvelut ilmoittavat sisäiset veloitukset hallintokunnille ja taloushallintoon 30.6.2022 mennessä sähköpostitse, sekä intran ajankohtaisissa tiedotteissa. Elokuussa lautakunnat antavat esityksensä mahdollisista muutoksista raamiin, sekä muutosten perusteet. 5.9.2022 annetaan lopullinen raami talousarvioiden valmistelun pohjaksi.

Lautakuntien talousarvioesitykset tulee olla valmiit 30.9.2022 mennessä. Konsernihallinnon talousarvioesitys käsitellään kunnanhallituksessa 11.10.2022. Talousarvioprosessi etenee kunnanjohtajan talousarvioesityksellä ja mediatiedotteella 24.10.2022. Kunnanhallituksen talousarvioesitys on käsittelyssä 21.11.2022, ja kunnanvaltuusto hyväksyy talousarvion 5.12.2022.

Seuraavalla sivulla esitetään talousarvioprosessin olennaiset vaiheet loppuvuoden aikana.

Talousarvioprosessi 2022

VUODEN 2023 TALOUSARVION LÄHTÖKOHDAT

Julkisen talouden suunnitelma ja kuntatalousohjelma 2023-2026

Talouden näkymiä leimaa epävarmuus. Reaktiona Venäjän hyökkäykselle Ukrainaan länsimaat ovat asettaneet talouspakotteita Venäjälle. Pakotteiden seurauksena Suomen talouskasvu hidastuu viennin ja teollisuustuotannon kautta. Inflaation kiihtyminen vähentää ostovoimaa, ja lisääntynyt epävarmuus lykkää kulutusta ja investointeja sekä keskeyttää hankkeita. Kuntakentällä varaudutaan myös muihin sodan vaikutuksiin, kuten pakolaisvirtojen aiheuttamiin muutoksiin palvelutarpeessa. Myös kyberturvallisuuteen liittyvät kysymykset ovat nousseet entistä keskeisempään asemaan kuntien varautumisessa. Nollakorkojen ajan ennakoidaan olevan ohi, ja korkotaso on nousussa. Taloudellisen epävarmuuden lisäksi kuntatalouden toimintaympäristö on poikkeuksellisessa myllerryksessä tehtäväkentän muutosten myötä. Myönteistä kehitystä ennakoidaan palvelujen kulutuksen lisääntymisessä koronaepidemian hiipuesssa.

Näiden nopeampien muutosten ohella kuntien toimintaympäristöön vaikuttavat vähitellen etenevät muutokset, kuten väestön ikääntyminen sekä työikäisen väestön määrän väheneminen ja sen vuoksi heikkenevä veropohja ja pahenevat työvoiman saatavuuteen liittyvät ongelmat. Myös ilmastonmuutoksen hillintä ja ilmastonmuutoksen vaikutuksiin varautuminen edellyttävät kunnilta uusien toimintatapojen käyttöönottoa sekä investointeja.

Valtiontoimenpiteiden yhteisvaikutus kuntatalouteen on kehyskaudella lähellä neutraalia. Kuntien valtionavut ovat vuonna 2023 noin 5,4 mrd. euroa, josta peruspalvelujen valtionosuus on noin 2,7 mrd. euroa ja opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet noin 1,3 mrd. euroa. Verotulomenetysten korvaukset ovat noin 0,8 mrd. euroa ja muut valtionavut yhteensä noin 0,6 mrd. euroa. Valtionosuuksiin tehdään 2,5 prosentin indeksitarkistus vuonna 2023.

Kevään 2021 julkisen talouden suunnitelmaan verrattuna peruspalvelujen valtionosuuksien taso nousee noin 400 milj. eurolla. Muutosta selittää pääasiassa edelliseen kehyspäätökseen liittyvä valtionosuuden kehystason noin 344 milj. euron korjaus.

Vuoden 2022 talousarvioon verrattuna peruspalvelujen valtionosuuden taso laskee noin 5,3 mrd. euroa. Tämä johtuu pääosin sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksesta, jonka yhteydessä lähes 70 prosenttia valtionosuuksista siirretään vuoden 2023 alussa hyvinvointialueiden rahoitukseen.

Osana hallituksen sopimia 370 milj. euron uudelleenkohdennuksia kuntien valtionosuuksien tasoa alennetaan 24 milj. eurolla ja kuntien yhdistymisavustuksien tasoa alennetaan 9 milj. eurolla vuodesta 2023 lähtien. Lisäksi kuntien digitalisaation edistämiseen ei osoiteta rahoitusta vuonna 2023. Uudelleenkohdennukset vähentävät peruspalvelujen valtionosuutta 43 milj. euroa vuonna 2023 ja 33 milj. euroa vuodesta 2024 lähtien.

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen myötä myös kuntien verotulomenetysten korvaukset laskevat voimakkaasti, kun noin 70 prosenttia kuntien verotulomenetysten korvauksista siirretään hyvinvointialueiden rahoitukseen vuonna 2023. Verotulomenetysten korvaukset ovat vuonna 2023 yhteensä noin 0,8 mrd. euroa. Vuoteen 2022 verrattuna korvausten taso laskee noin 1,9 mrd. eurolla.

Valtion ja kuntien välistä kustannustenjaon tarkistusta ei tehdä lähivuosina, sillä sote-uudistuksen yhteydessä peruspalvelujen valtionosuudesta annettuun lakiin tehdyn siirtymäsäännöksen mukaan kustannustenjaon tarkistus tehdään seuraavan kerran vasta valtion vuoden 2025 talousarvion yhteydessä.

Vuonna 2023 jatketaan hallitusohjelman mukaisia uudistuksia, joiden rahoitus nostaa valtionosuuksien tasoa. Peruspalvelujen valtionosuutta lisätään 8,8 milj. eurolla varhaiskasvatuksen tukea koskevaan varhaiskasvatuslain muutokseen ja 1 milj. eurolla oppivelvollisuuden laajentamiseen liittyen. Valtionosuuksissa huomioidaan uusina

lakisääteisinä tehtävinä myös kuntien ja hyvinvointialueiden muodostamat alueelliset opiskelijahuollon yhteistyöryhmät sekä kuntien velvollisuus laatia opiskeluhoitosuunnitelmat. Lisäksi sote-uudistuksesta johtuen aikaisemmin kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen kohdistunut lääkäri- ja lääkintähelikopteritoiminnan rahoitusosuuteen liittyvä 22,5 milj. euron vähennys poistuu vuodesta 2023 alkaen.

Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuksia kasvattavat puolestaan lisääntynyt maahanmuutto sekä ammatillisen koulutuksen rahoituspohjan vahvistaminen, johon kohdennetaan kunnille vuosittain 37 milj. euroa vuodesta 2023 alkaen.

Hallitus korvaa Ukrainasta pakenevien palveluista aiheutuvia kustannuksia kunnille siitä lähtien, kun he ovat tulleet tilapäisen suojelun piiriin. Toistaiseksi palvelut toteutetaan Migrin alaisten vastaanottokeskusten järjestämistä vastuulla ja tuotetaan joustavasti kuntien ja vastaanottokeskusten yhteistyöllä. Lisäksi korvataan muun muassa Ukrainasta pakenevien lasten varhaiskasvatuksesta ja perusopetukseen valmistavasta opetuksesta aiheutuvia kustannuksia. Hallitus arvioi kesäkuun 2022 loppuun mennessä tarvittavat lisäpäätökset ja lakimuutokset varmistaakseen tilapäisen suojelun piirissä olevien palvelut sekä edellytykset kotikuntaoikeuteen.

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla kuntien osaamiskeskustoiminnan ja maahanmuuttajien ohjaus- ja neuvontapalveluiden rahoitusta jatketaan. Myös kotoutumislain kokonaisuudistuksen lisäpanostuksista osa kohdistuu kunnille.

Valmisteilla oleva TE-palvelujen siirtoa kuntiin koskeva hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle syyskuussa 2022 ja palvelujen järjestämistä vastuu siirtyisi kunnille vuoden 2024 aikana. Jotta TE-palveluiden järjestämisestä kuntapohjaisesti voidaan saada lisää kokemuksia, hallitus on esittänyt työllisyyden kuntakokeilulain voimaansaoloa jatkettavaksi 31.12.2024 asti. Työllisyyden kuntakokeiluihin osallistuu yhteensä 25 kokeilualuetta ja 118 kuntaa.

Hallitusohjelman mukainen kiinteistöveron kehittämishanke on edelleen käynnissä ja etenee siten, että arvostusmenetelmät uudistetaan sekä maapohjien että rakennusten osalta. Uuden järjestelmän mukaiset verotusarvot on tarkoitus ottaa käyttöön vuoden 2024 kiinteistöverotuksessa.

Energian hinnan nousun vaikutusten kompensoimiseksi työmatkavähennystä korotetaan määräaikaisesti vuoden 2022 verotuksessa. Muutos vähentää kunnallisverotuloja arviolta noin 101 milj. euroa vuonna 2022. Vuonna 2023 tulee voimaan ikäihmisten korotettu työtulovähennys, minkä lisäksi perhevapaalla verovuoden aikana olleen työmatkakuluvähennyksen omavastuuta alennetaan vastaavasti kuin työttömillä. Muutosten arvioidaan vähentävän kunnallisveron tuottoa 3 milj. eurolla vuonna 2023. Toisaalta kunnallisverotuksen invalidivähennys poistuu vuonna 2023, mikä kasvattaa kuntien vuotuisia verotuloja 11 milj. eurolla. Kehyskauden kuntien verotuottoihin vaikuttavat myös aikaisemmin voimaan tulleet määräaikaiset muutokset. Hallitusohjelman mukaisesti kuntatalouden vaikuttavat veroperustemuutokset kompensoidaan nettomääräisesti. Kaivosveron käyttöönotto puolestaan lisää kuntien vuotuisia verotuloja noin 15 milj. euroa vuodesta 2023 alkaen.

Sote-uudistuksen kuntatalousvaikutukset

Vuosi 2023 on hyvin poikkeuksellinen kuntataloudessa niin menojen kuin tulojenkin kehityksen osalta, sillä sote-uudistuksen seurauksena kuntien toiminnan kustannukset vähenevät ja käyttötalousmenoista siirtyy pois noin puolet. Toimintamenojen arvioidaan alenevan 54 % vuonna 2023. Toimintamenojen laskua kiihdyttää sote- ja pelastustehtävien poistumisen lisäksi hallituskauden päättyminen, jonka seurauksena useita määräaikaisia toimia päättyy. Toisaalta lisämenoja syntyy maahanmuutosta mm. varhaiskasvatukseen, perusopetukseen valmistavaan opetukseen sekä kotouttamiseen liittyen.

Vuosina 2024—2026 kuntatalouden toimintamenot kasvavat keskimäärin 2,3 % vuodessa. Toimintamenojen kasvu aiheutuu pääasiassa hintojen noususta. Kuntien kustannuskehitystä kuvaavan peruspalvelujen hintaindeksin

muutos on keskimäärin 2,6 % vuodessa. Sote-uudistuksen jälkeen kuntatalouden jäljelle jäävistä kustannuksista suurin osa syntyy varhaiskasvatuksen sekä koulutuksen järjestämisestä. Koko 2010-luvun jatkunut syntyvyyden aleneminen on kuitenkin kääntänyt koulutuksen ja varhaiskasvatuksen palvelutarpeen laskuun. Jotta palvelutarpeen pieneneminen toteutuisi menosäästönä, kunnissa tulisi olla valmiutta sopeuttaa palvelutuotantonsa palvelutarpeen muuttuessa.

Kuntataloudesta siirtyy hyvinvointialueille investointeja arviolta 950 miljoonan euron edestä. Investointien nopeimman kasvuvaiheen arvioidaan olevan jo takanapäin, mutta kasvukeskusten investointipaineet ja koko maanlaajuinen korjausvelka pitävät investoinnit korkealla tasolla. On kuitenkin mahdollista, että investointeja lykään-tyy tai jopa keskeytyy Venäjän hyökkäyksen ja siitä seuranneiden pakotteiden aiheuttaman epävarmuuden ja korkeiden hintojen vuoksi.

Vuonna 2023 sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palvelujen siirtyminen hyvinvointialueiden vastuulle vaikuttaa myös kuntatalouden rahoitukseen. Kuntien tuloja vähennetään koko maan tasolla niiltä pois siirtyvän rahoitusvastuun verran. Kuntatalouden toimintatulojen arvioidaan laskevan n. 30 % v. 2023. Toimintatulojen laskua hidastaa kuntien sote-kiinteistöistä saamat vuokratulot, joiden suuruudeksi on oletettu kehitysarviossa 700 milj. euroa v. 2023. Lisäksi julkisen talouden suunnitelmassa on varauduttu korvaamaan kunnille Ukrainasta sotaa pakenevien maahanmuutosta aiheutuvia kustannuksia.

Jotta kokonaisveroaste ei kasvaisi, kunnallisveroprosentteja alennetaan kaikissa kunnissa yhtä suurella prosenttiyksiköllä sote-uudistuksen voimaantulovuonna. Lisäksi yhteisöverotulojen jako-osuutta pienennetään kolmanneksella ja valtion jako-osuutta kasvatetaan vastaavasti. Koska kunnat ovat jatkossakin ainoa kiinteistöveron saaja, sen painoarvo kuntien tulonlähteenä kasvaa. Kehitysarvioon on sisällytetty myös kaivosvero, jonka käyttöönoton arvioidaan lisäävän kuntien verotuloja vuodesta 2023 alkaen n. 15 milj. euroa vuodessa. Kuntien verotulojen arvioidaan laskevan 48 % v. 2023. Kuntien verotulokertymä jää v. 2023 poikkeuksellisesti normaalia korkeammalle tasolle, sillä kunnallis- ja yhteisöverotuloja kertyy ja tilitetään vielä aikaisemmilta verovuosilta korkeampien jako-osuuksien mukaisesti.

Myös kuntien valtionosuuksista vähennetään hyvinvointialueille siirtyvien tehtävien rahoitus. Hyvinvointialueille siirtyvän rahoituksen lisäksi kuntien valtionosuuksia pienentää 24 milj. euron pysyvä sopeutus vuodesta 2023 alkaen, joka oli osa hallituksen puoliväliriihipäätöstä kehysmenojen alentamiseksi. Kuntien valtionosuuksien arvioidaan laskevat 65 % v. 2023. Kuntien valtionosuudet kasvavat 2024—2026 keskimäärin 1,7 % vuodessa, mikä selittyy suurimmaksi osaksi indeksitarkistuksilla. Toimintatulot kasvavat painelaskelmassa keskimäärin 1,5 % vuodessa vuosina 2024—2026. Verotulot laskevat 5,6 % v. 2024, mikä on seurausta siitä, että sote-uudistuksen vaikutus näkyy kuntien verotuloissa viiveellä verovuoden verojen kertyessä useamman kalenterivuoden aikana. Verorahoitus kasvaa keskimäärin 2,1 % vuodessa vuosina 2025—2026.

Kuntatalouden menot pysyvät koko tarkastelujaksolla 2022—2026 hieman tuloja suurempina lukuun ottamatta vuotta 2023, jolloin sote-uudistuksen kuntien verotuloja leikkaava vaikutus ei näy vielä täysimääräisesti kunnallis- ja yhteisöverotuloissa. Vuosikate riittää kattamaan poistot kaikkina tarkasteluvuosina painelaskelmassa. Kuntatalouden tilanne helpottuu sote-uudistuksen myötä nopeimmin kasvavien menojen siirtyessä pois kuntien vastuulta. Tämä ei kuitenkaan merkitse, että kuntatalouden rakenteelliset ongelmat olisi täysin selätetty. Kuntataloudesta tuottavuutta ja tehokkuutta lisäävien rakenteellisten uudistusten tarve säilyy sote-uudistuksen jälkeenkin, sillä menojen ja tulojen välillä on rakenteellinen epätasapaino. Sote- ja pelastustoimen palveluiden siirtyessä hyvinvointialueille kuntien mahdollisuudet tasapainottaa talouttaan menoja sopeuttamalla kaventuvat. Samanaikaisesti investointitarpeet pysyvät kuitenkin mm. muuttoliikkeen ja rakennuskannan iän vuoksi mittavina.

Vuonna 2023 kuntatalouden lainoista siirtyy arviolta 5,1 mrd. euroa pois sote-uudistuksen myötä. Tämän jälkeen kuntatalouden lainakannan kasvuvauhti hidastuu selkeästi viime vuosikymmenen keskimääräiseen kasvuvauhtiin verrattuna. Kuntatalouden lainakanta kasvaa tarkastelujakson lopussa 21,4 mrd. euroon. Korkotaso on pysynyt jo

pitkään poikkeuksellisen matalalla tasolla, mutta korkoympäristön odotetaan normalisoituvan lähivuosina jo useamman vuoden vallinneesta epätavallisesta tilanteesta, jossa nimelliskorot ovat olleet negatiivisia. Tämä kiristää myös kuntataloutta.

Julkisen talouden suunnitelma ja kuntatalousohjelma löytyvät kokonaisuutena osoitteesta: <https://vm.fi/kuntatalousohjelma>. Valtion toimien vaikutukset Laukaan kunnalle on otettu huomioon talousarvioissa mahdollisimman hyvin. Vaikutusarvioita päivitetään talousarvioprosessin edetessä.

Lähde: valtiovarainministeriö (www.vm.fi)

Siirtymätasaus ja muutosrajoitin

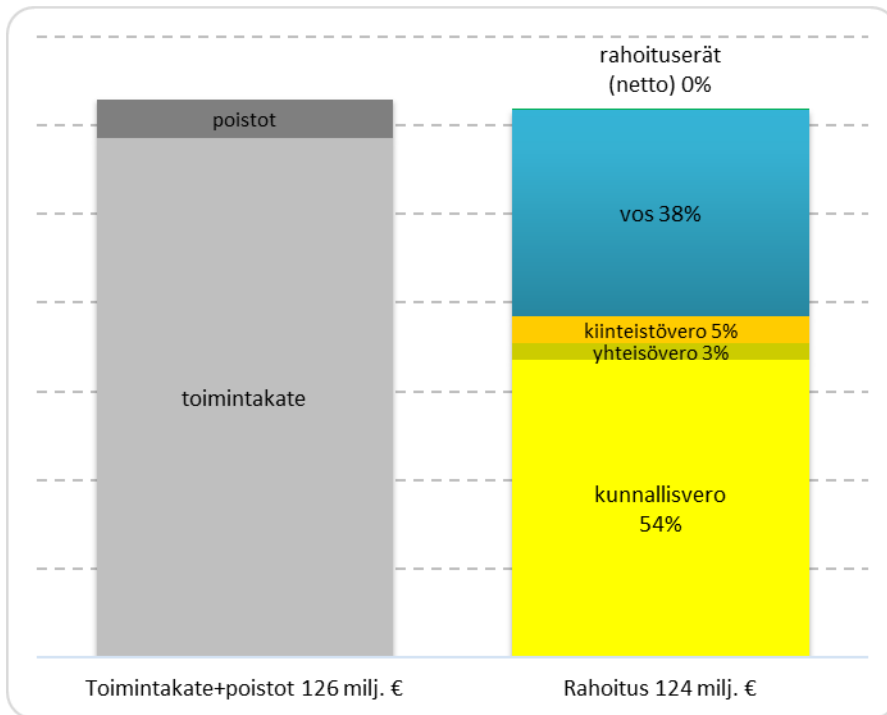
Hyvinvointialueiden vastuulle siirtyvien sote- ja pelastuspalveluiden rahoittamiseksi verotuloja ja valtionosuuksia siirretään kunnilta valtiolle ja sieltä edelleen hyvinvointialueille yli 20 miljardia euroa. Kunnallisveroprosentteja leikataan samalla prosenttiyksikkömäärällä kaikista Manner-Suomen kunnista, koska on haluttu, ettei veronmaksajan asema muutu uudistuksen seurauksena. Leikkaus on kevään 2021 rahoituslaskelmien mukaan 12,64 %. Tästä ja vuoden 2021 luvuista lasketaan hyvinvointialueille siirtyvien kustannusten määrä ja sitä vastaava siirtyvien tulojen määrä. Ensin lasketaan, paljonko rahaa kertyy siirtävistä kuntien valtionosuuksista ja yhteisöveroista. Loppu kootaan kunnallisverosta, jota on leikattu rahoitusaukon paikkaavalla prosentilla.

Jos sote-uudistuksen mukana lähtevä vero- ja valtionosuusrahoitus on suurempi kuin kunnasta poistuva sote-kustannus, kunnalle valtionosuuksia lisätään muutosrajoittimella. Jos sen sijaan sote-kustannus on suurempi kuin siirtyvä rahoitus, näiltä kunnilta valtionosuuksia vähennetään muutosrajoittimella.

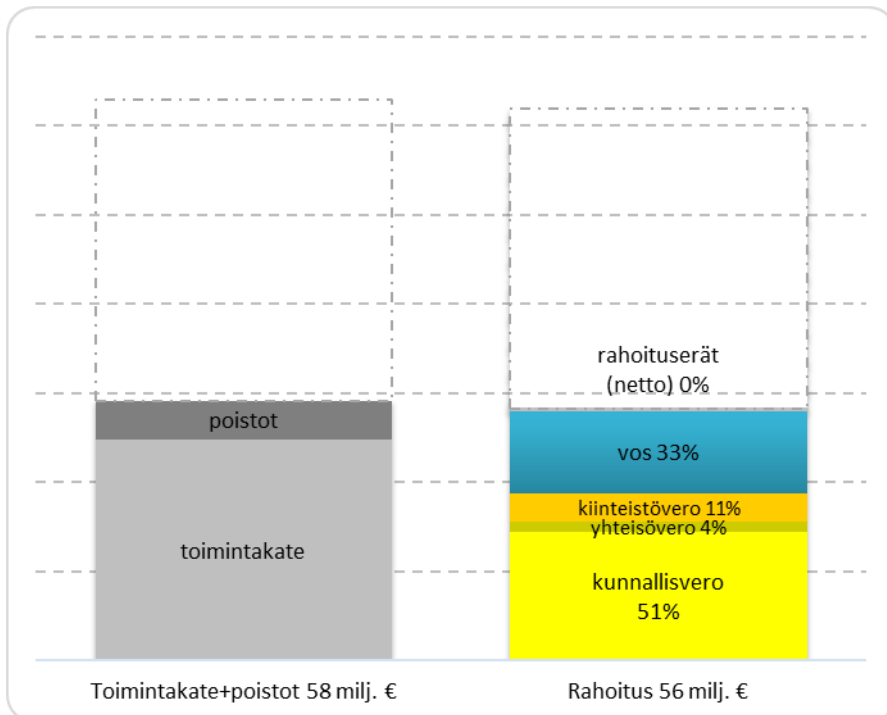
Siirtymätasaus on viimeisenä määrittyvä valtionosuuserä. Jos kunnan talouden tasapainotila poikkeaisi uudistusta edeltävästä tilanteesta enemmän kuin 60 €/asukas vielä muutosrajoitinlaskennan jälkeenkin, peliin astuu siirtymätasaus. Pääsääntöisesti kunnat, joilla muutosrajoitin on plussalla, saavat myös siirtymätasauksista – ja sama toisin päin. Siirtymätasauksen määrää on tarkoitus alentaa vuosittain siten, että muutos rajataan +/-15 euroon/asukas per vuosi. Viidentenä vuonna muutos on enintään +/-60 euroa/asukas, joka jää toistaiseksi pysyvänä voimaan. Näin uudistuksesta aiheutuva kunnan tasapainotilan muutos on pysyvästi enintään +/-60 euroa/asukas, mikä vastaa enimmillään n. +/-0,6 kunnallisveroprosenttiyksikön tuoton määrää.

Soteuudistuksen vaikutus Laukaan kunnan talouteen

Seuraavalla sivulla esitettävissä kuvissa on havainnollistettu hyvinvointialueuudistuksen vaikutusten mittaluokkaa Laukaan kunnan talouteen. Ilmoitetut euromäärät eivät välttämättä pidä täysin paikkaansa, mutta ovat suuntaa-antavia.

Kunnan talous vuonna 2022 (vanha kunta)

Kunnan talous vuosns 2023 (uusi kunta)

Laukaan väestöennuste

Talousarvioesitysten tulee perustua talousarvio-ohjeessa annettuun väestöennusteeseen tunnuslukujen yhteismittaisuuden varmistamiseksi. Vuoden 2023 asukasmäärä talousarviossa on 18 788 asukasta.

VÄESTÖENNUSTE						ENNUSTE				
Laukaa	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	
Ikäluokat yhteensä	18 978	18 927	18 903	18 823	18 788	18 788	18788	18788	18788	
asukasluvun muutos	8	-51	-24	-80	-35	0	0	0	0	
asukasluvun muutos, %	0,0 %	-0,3 %	-0,1 %	-0,4 %	-0,2 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	

Kuntastrategia

Laukaan kunnanvaltuusto käsittelee uutta kuntastrategiaa kesäkuussa 2022. Uuden kuntastrategian ytimessä on kolme toimintperiaatetta, jotka ovat **pidemmälle, positiivisesti, palvelen**. Toimintaperiaatteet ohjaavat kunnan strategista johtamista. Lisäksi strategian painopistealueiksi on valittu asukas, henkilöstö ja yritykset. Uuteen strategiaan perustuva strategiatyö käynnistyy vuoden 2022 aikana ja vuoden 2023 talousarvio perustuu uuden strategian tavoitteisiin. Talousarvion valmistelijoille annetaan tarkentavia ohjeita strategian huomioimiseen talousarviovalmistelussa, kun valtuusto on hyväksynyt uuden kuntastrategian.

Verotulot

Verotuloilla on merkittävä vaikutus talouden kannalta, sillä kunnan tulopohjasta noin 66 % kertyy verotuloista. Tuloveroprosentti vuodelle 2023 on leikattu 12,64 %-yksikköä vuoden 2022 vastaavasta. Talousarvioraami vuodelle 2023 on laadittu vuoden 2022 kiinteistöveroprosentilla. Tuloveroprosentti vuonna 2022 on näin ollen 8,86 % ja vuoden 2023 kiinteistöveroprosentit säilyvät vuoden 2022 tasolla alla olevan taulukon mukaisesti.

KIINTEISTÖVERON VAIHTELUVÄLI JA KIINTEISTÖVERO 2023								
	Vaihteluväli	Vero	Muutos %-yks	Tuotto, €	Osuus, %	Tuotto, € jos	Korotus, €	Tuotto-osuus
	2023	2023	vrt. 2022	2023		maksimi		maksimista
Yleinen kiinteistövero	0,93 % - 2,00 %	1,30 %	0,00	2 777 000	44,7 %	4 272 308	171 000	65,0 %
Vakituisen asunnon kiinteistövero	0,41 % - 1,00 %	0,70 %	0,00	2 857 000	46,0 %	4 081 429	364 000	70,0 %
Muun asuinrakennuksen kiinteistövero	0,93 % - 2,00 %	1,40 %	0,00	355 000	5,7 %	507 143	23 000	70,0 %
Rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistövero	2,00 % - 6,00 %	3,00 %	0,00	24 000	0,4 %	48 000	0	50,0 %
Yleishyödyllisen yhteisön kiinteistövero	0,00 % - 2,00 %	1,10 %	0,00	195 000	3,1 %	354 545	20 000	55,0 %
Voimalaitoksen kiinteistövero	0,00 % - 3,10 %	2,85 %	0,00	0	0,0 %	0	0	
YHTEENSÄ				6 208 000	100,0 %	9 263 425	578 000	67,0 %
				Kiinteistöveron tilityksen korjaukset*		-124 000		
				Kiinteistöveron tilitykset yhteensä		6 084 000		
				Kiinteistöveron tilitykset €/as		324		

*tilitykset ajoittuvat osittain ko. tilikauden ulkopuolelle

Seuraavassa taulukossa on kuntaliiton verotulojen ennustekehikkoon perustuva verotuloarvio vuodelle 2023-2025 verolajeittain eriteltyinä.

VEROTULOT (1000 €)						Muutos 2022-2023	
TILIVUOSI	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	€	%
VEROLAJI							
Kunnallisvero	65 450	67 183	32 807	32 127	32 303	-34 376	-51,2 %
Yhteisövero	4 118	2 887	2 609	2 439	2 463	-278	-9,6 %
Kiinteistövero	5 853	5 628	6 084	6 134	6 134	456	8,1 %
VEROTULO	75 421	75 698	41 500	40 700	40 900	-34 198	-45,2 %

Valtionosuudet

Talousarvioraamin valtionosuuslaskelmat perustuvat kevään 2023 kehysriihen päätöksiin sekä määräytymistekijöiden muutoksiin, kuten väestö- ja sairastavuus sekä työttömyys- ja työvoimatietojen päivityksille sekä veroennusteen mukaiseen tasauslaskelmaan. Sote-uudistuksen myötä kaksi kolmannesta valtionosuuksista siirretään hyvinvointialueiden rahoittamiseen. Kuntien peruspalvelujen valtionosuus on noin 2,7 miljardia euroa vuonna 2023. Valtionosuuden taso laskee edellisestä vuodesta noin 5,3 miljardia euroa.

Peruspalvelujen valtionosuuden määrärahan tasoa korjataan 344 miljoonalla eurolla edelliseen julkisen talouden suunnitelmaan nähden vuodesta 2023 alkaen. Indeksitarkistus (2,5 %) lisää valtionosuutta noin 59 miljoonaa euroa vuonna 2023. Osana hallituksen sopimia 370 miljoonan euron uudelleenkohdennuksia vähennetään kuntien yhdistymisavustuksia ja digitalisaatioavustuksia. Muutokset alentavat peruspalvelujen valtionosuutta yhteensä 43 miljoonaa euroa vuonna 2023. Talousarvioraamin valtionosuusennuste ei sisällä kotikuntakorvaustuloja tai -menoja.

Valtionosuusperusteissa tapahtuvat edellä kuvatut muutokset on huomioitu talousarvioraamin 2023 valtionosuusarviossa. Laukaan kunnan valtionosuudet laskevat yhteensä 26,8 miljoonaa euroa eli (58,4 %). Peruspalvelujen valtionosuus laskee 15,8 miljoonaa euroa (-57,6 %), verotuloihin perustuva tasaus laskee 3,7 miljoonaa euroa (-32,0 %) ja verotulomenetysten kompensatio laskee 5,9 miljoonaa euroa (-69,2 %). Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuksien arvioidaan olevan noin -1,3 miljoonaa euroa. Hyvinvointialueuudistuksen siirtymätasauksen arvioidaan vähentävän valtionosuuksia 1,7 miljoonaa euroa. Seuraavassa taulukossa on kuvattu vuoden 2023 valtionosuusarvio eriteltynä:

VALTIONOSUUDET (1000 €)				Muutos 2022-2023	
	TP 2021	TA 2022	TA 2023	€	%
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	26 285	27 360	11 590	-15 770	-57,6 %
Verotuloihin perustuva tasaus	11 068	11 540	7 850	-3 690	-32,0 %
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet	-2 256	-1 500	-1 275	225	-15,0 %
Verotulomenetysten kompensatiot	7 566	8 490	2 615	-5 875	-69,2 %
Hyvinvointialueuudistuksen siirtymätasaus			-1 680		
YHTEENSÄ	42 663	45 890	19 100	-26 790	-58,4 %

TALOUSARVIORAAMI 2023

Vuoden 2023 talousarvioraamin taustaoletuksena ovat ennusteet verotulojen, valtionosuuksien, rahoituserien sekä poistojen kehityksestä. Taustaoletukset ja kustannusten kasvupaineen huomioiden asetetun tulostavoitteen (+1,0 miljoonaa euroa) saavuttamiseksi vaaditaan noin 3,4 miljoonan euron sopeutusta.

Vuoden 2023 talousarvioon tullaan sisällyttämään noin 3,4 miljoonan euron sopeutus normaaliin kustannuskehitykseen nähden. Sopeutus toteutetaan tavanomaisen talousarvion valmistelun yhteydessä. Sopeutustavoite on jaettu talousarvioraamissa palvelualueiden toteutettavaksi. Sopeutuksesta huolimatta kunnan toimintakate kasvaa vuoden 2023 talousarvioon verrattuna 0,4 miljoonaa euroa (0,8 %) eli kunnan toimintaan käytetään tämän verran enemmän rahaa edelliseen vuoteen verrattuna. Sopeutus tarkoittaa sekä menojen leikkauksia että tulojen lisäyksiä.

Vuoden 2023 talousarvioraamin perusteena on käytetty vuoden 2022 talousarviota sekä viimeisimpiä tietoja talousarvion toteumaennusteesta. Raamissa on huomioitu viimeisimmät arviot hyvinvointialueuudistuksen vaikutuksista Laukaan kunnan talouteen. Raamissa on huomioitu arvio palkkaratkaisun vaikutuksista sekä sisäisten erien muutokset.

Raamissa on huomioitu myös palvelualueiden toiminnallisia muutospaineita, jotka aiheuttavat lisäkustannuksia tai säästöpotentiaalia. Toiminnalliset muutospaineet liittyvät esimerkiksi väestömuutosten aiheuttamiin palveluiden asiakasmäärien muutoksiin, lainsäädännöllisiin muutoksiin tai muihin rakenteellisiin seikkoihin, jotka väistämättä tai lähes väistämättä vaikuttavat palvelualueen talouteen. Toiminnallisten muutosten arvioimiseksi on käyty neuvottelut palvelualueiden johdon kanssa kevään 2022 aikana.

Talouden sopeuttaminen kunnan oman toiminnan osalta on jaettu eri palvelualueille niiden toimintakulujen mukaisesti.

Vuoden 2023 talousarvion raami on sitova palvelualueetasolla toimintakatteen osalta. Teknisen lautakunnan osalta tulee raamin mukaisen sopeutuksen kohdistua ulkoisten kustannusten sopeuttamiseen, mikä voi osittain näkyä teknisen palvelualueen toimintakatteessa ja osittain muiden palvelualueiden toimintakatteessa sisäisen laskutuksen seurauksena.

Lautakuntien tulee talouden vuosikellon mukaisesti antaa raamin mukainen määrärahaohjain talousarvioesitys 30.9.2022 mennessä. Lautakunnilla on mahdollisuus tehdä kunnanhallitukselle perusteltu esitys raamin muuttamisesta 30.8.2022 mennessä.

Talousarviovertailut										Muutos		
Toimintatulot	TA 2022	palkat	inflaatio	tilat	ICT	toiminnalliset ruokapalv. muutokset	muutos	sopeutus	sopeutus, %	TA 2023	€	%
Konsernihallinto	3 853,3						-25,0	-25,0		3 828,3	-25,0	-0,6 %
Sivistyspalvelut	3 198,2						-275,0	-275,0		2 923,2	-275,0	-8,6 %
Tekniset palvelut	19 266,7			550,0			80,0	630,0		19 896,7	630,0	3,3 %
YHTEENSÄ	26 318,2	0,0	0,0	550,0	0,0	0,0		330,0		26 648,2	330,0	1,3 %

Talousarviovertailut										Muutos		
Toimintakulut	TA 2022	palkat	inflaatio	tilat	ICT	toiminnalliset ruokapalv. muutokset	muutos	sopeutus	sopeutus, %	TA 2023	€	%
Konsernihallinto	8 693,3	3,00 %	5%*	18,0	10,0	1 112,0	1 387,1	-436,1		9 644,2	950,9	10,9 %
Sivistyspalvelut	49 787,7	780,0	551,8	400,0	8,0	190,0	-20,0	1 909,8	-2 236,7	49 460,8	-326,9	-0,7 %
Tekniset palvelut	19 692,3	190,0	456,4	35,0	3,5	328,0	1 012,9	-895,8		19 809,4	117,1	0,6 %
YHTEENSÄ	78 173,3	1 090,0	1 135,2	453,0	21,5	190,0	1 420,0	4 309,7	-3 382,2	78 914,3	741,0	0,9 %

*inflaatio 5 % palvelujen ostot ja aineiden tarvikkeiden ja tavaroiden yhteissummasta

Talousarviovertailut										Raami	Muutos 2022-2023		
Toimintakate	TA 2022	palkat	inflaatio	tilat	ICT	toiminnalliset ruokapalv. muutokset	muutos	sopeutus	sopeutus, %	TA 2023	€	%	
Konsernihallinto	4 840,0	120,0	127,1	18,0	10,0	0,0	1 137,0	1 412,1	-436,1	-7,0 %	5 815,9	975,9	20,2 %
Sivistyspalvelut	46 589,5	780,0	551,8	400,0	8,0	190,0	255,0	2 184,8	-2 236,7	-4,6 %	46 537,6	-51,9	-0,1 %
Tekniset palvelut	425,6	190,0	456,4	-515,0	3,5	0,0	248,0	382,9	-895,8	-110,8 %	-87,3	-512,9	-120,5 %
YHTEENSÄ	51 855,1	1 090,0	1 135,2	-97,0	21,5	190,0	1 640,0	3 979,7	-3 382,2	-6,1 %	52 266,1	411,0	0,8 %

Talouden tasapainottamistoimenpiteet

Talousarvioraamin mukainen 3,4 miljoonan euron talouden tasapainottamistavoite on kohdennettu talousarvioraamissa kokonaisuudessaan käyttötalouteen. Kunnan hyväksytyssä taloussuunnitelmassa on asetettu tavoitteeksi hillitä toimintakatteen kasvua talouden tasapainottamiseksi.

Kunnanhallitus hyväksyi 17.5.2021 § 151 talouden tasapainottamisen raportin. Raportissa esitellään useita talouden tasapainottamisen mahdollisuuksia. Lautakuntia ja talousarvion valmistelijoita kehoitetaan tutustumaan raporttiin ja ottamaan sen viitoittamat talouden tasapainottamisen mahdollisuudet huomioon talousarvion valmistelussa.

Toiminnalliset tavoitteet

Toiminnalliset tavoitteet ovat kuntalain mukaisia valtuuston vahvistamia tavoitteita. Kuntalain mukaan talousarviossa osoitetaan kunnan ja kuntakonsernin toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä näiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Tällä lainkohdalla on haluttu korostaa toiminnallisten tavoitteiden merkitystä talousarviossa. Lainkohdan tulkinnan mukaan toiminnalliset tavoitteet sekä määrärahat ovat oikeudellisesti yhtä sitovia ja niiden toteutumisesta on vastattava valtuustolle. Toimialojen tulee asettaa määrä-, laatu-, taloudellisuus- ym. tavoitteita sen mukaan kuin eri tehtävissä katsotaan tarkoituksenmukaiseksi. Tavoitteet ja niihin liittyvät mittarit voidaan esittää esim. numeroina tai yksinomaan sanallisesti.

Tässä yhteydessä pyydetään kiinnittämään huomiota seuraaviin seikkoihin:

- toiminnallisten tavoitteiden tulee olla palvelutuotannon vaikutuksia ja vaikuttavuutta kuvaavia, mitattavissa tai muuten todennettavissa olevia määrällisiä ja laadullisia tunnuslukuja. Toiminnan tulosten vaikuttavuutta kuvaavat asiakaskohtaisten vaikutusten kehittyminen, palvelujen riittävyys ja peittävyys suhteessa kysyntään, toiminnan oikea alueellinen, väestöllinen ja sisällöllinen kohdentuvuus suhteessa tarpeisiin sekä toiminnan oleelliset välilliset vaikutukset, kuten vaikutukset tasa-arvon, aluepolitiikan tai ympäristön kehittymiseen.
- asetettujen tavoitteiden on oltava mitattavissa tai niiden toteutuminen on voitava muutoin todentaa
- kun asetetaan talousarvion tavoitteita ja niiden mittareita sekä toimenpiteitä on samalla arvioitava, onko niihin realistista päästä, sillä tavoitteiden toteutuminen on osoitettava seuraavassa tilinpäätöksessä. Sellaisia tavoitteita ja mittareita, joihin itsellä on vähäiset mahdollisuudet vaikuttaa, ei kannata asettaa. Tavoitteiden pitää olla sellaisia, joiden saavuttaminen on vähintäänkin osittain riippuvaista omasta toiminnasta
- tavoitteiden tulee kohdistua pääosin toimialojen ydintoimintaan ja olla ajantasaisia ja merkityksellisiä nykyisessä tilanteessa
- tavoitteet eivät saa olla sellaisia, että niiden toteutuminen on itsestään selvää

Tavoitteiden saavuttaminen kuvaillaan vastaavan vuoden toimintakertomuksessa. Tarkastuslautakunta arvioi osaltaan arviointikertomuksessa, missä määrin valtuuston talousarviossa asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat toteutuneet. Sitovat tavoitteet tulee olla kunnan strategian mukaisia ja edesauttaa siinä asetettujen tavoitteiden toteutumista. Toiminnalliset tavoitteet sitovat lautakuntia ja viranhaltijoita samalla tavalla kuin sitovat määrärahat. Talousarvion laadinnassa on huomioitava kunnan strategian mukaiset tavoitteet. Tavoitteiden toteutumista seurataan talouden osavuosisikastausten yhteydessä. Talousarvion sitovat toiminnalliset tavoitteet esitetään oheisen taulukon mukaisesti. Taulukkoa hyödynnetään myös sitovien tavoitteiden seurannassa tilinpäätöksessä.

Tavoitteiden asettamisessa tulee kiinnittää huomiota siihen, että kyseessä on valtuustotasoinen asiakirja. Tavoitteiden tulee olla riittävän merkittäviä koko kunnan toiminnan kannalta. Tavoitteiden tulee edistää kuntastrategian toteutumista. Tavoitteiden vaatima resursointi tulee vastavuoroisesti näkyä määrärahoissa ja esimerkiksi henkilöstösuunnitelmassa. Palvelualueen toiminnallisten tavoitteiden määrä on 3-10 kpl. Talousarviossa määriteltyjen tavoitteiden lisäksi palvelualueilla, tulosityksiköillä ja tulospaikoilla voi olla monia alemman tason tavoitteita, mutta niitä kaikkia ei tarvitse käsitellä talousarviossa ja ne eivät ole valtuustoon nähden sitovia.

Strateginen linjaus/tavoite	Toiminnallinen tavoite suunnitelmavuonna	Mittarit/indikaattorit	Lähtötaso/tavoitetaso
<i>Mihin kuntastrategian mukaiseen tavoitteeseen toiminnallinen tavoite linkittyy?</i>	<i>Toiminnallinen tavoite kuvattuna mahdollisimman yksiselitteisesti. Tavoitteessa pyritään määrittelemään kohdevuoden tavoite, mutta tavoitteet voivat olla myös monivuotisia ja toistua useassa perättäisessä talousarviossa.</i>	<i>Miten tavoitteen toteutumista mitataan? Mahdollisuuksien mukaan käytetään selkeästi määriteltyjä määrällisiä mittareita. Tarvittaessa määritellään laadullinen arviointi ja miten se toteutetaan ja kuka sen toteuttaa.</i>	<i>Kuvataan tavoitteenasettelun ja mittareiden kautta olennaisilta osin lähtötaso ja tavoitetaso suunnitelmavuonna</i>

Avustukset

Lautakuntien talousarvioesityksien yhteydessä tulee listata kaikki lautakunnan alaisuudesta myönnettävät avustukset yhteisöille.

Toimintatulot

Lautakuntien talousarvioesityksen tulee sisältää realistinen arvio vuoden 2023 käyttötalouden tulojen määrästä. Tulopohjan säilyttämiseksi lakimuutoksia vastaavat korotukset tulee tehdä maksuihin. Laissa määritellyt maksut peritään enimmäismääräisinä. Toimintatulojen korottamista tulee mahdollisuuksien mukaan hyödyntää osana sopeutusta.

Henkilösuunnittelu ja –budjetointi

Työmarkkinatilanne ja palkkaratkaisun taso

Kunta-alan työ- ja virkaehtosopimukset ovat voimassa 28.2.2022 asti. Uusien sopimusratkaisujen puuttuessa täsmällistä tietoa palkkaratkaisusta talousarviovuodelle ei ole.

Talousarvioraamiin on tehty palkkakuluihin 3 prosentin korotusvaraus, joka sisältää muutokset sekä palkkoihin että sivukuluihin. Henkilöstöhallinto toimittaa talousarvion valmistelijoille palkkaliitteen, jonka avulla henkilöstökulujen arvioidut muutokset lasketaan talousarvion valmisteluvaiheessa. Palkankorotusvarausta täsmennetään, mikäli palkkaratkaisu syntyy talousarvion valmistelun aikana.

Henkilöstösuunnitelma talousarviossa

Talousarviossa esitetään henkilöstösuunnitelmat tulosityksittäin henkilötyövuosina 0,25 htv:n tarkkuudella. Henkilöstösuunnitelmassa eritellään vakinaisessa ja määräaikaisessa palvelussuhteessa oleva henkilöstö. Henkilöstösuunnitelma esitetään myös taloussuunnitelmavuosille. Talousarvioon varataan määrärahat henkilöstösuunnitelman mukaisiin palkkauskustannuksiin.

Talousarvion henkilöstösuunnitelma on kunnanhallitukseen nähden sitova. Vuonna 2023 työsuhteisen tehtävän ja virkasuhteisen opettajan tehtävän täyttölupaa ei tarvitse hakea kunnanhallitukselta, mikäli tehtävän täyttö on sitovan henkilöstösuunnitelman mukainen vaan täyttöluvan voi myöntää palvelualuejohtaja. Henkilöstösuunnitelma on sitova myös suunnitelmavuosien osalta siten, että toistaiseksi voimassa olevan tehtävän täyttö lasketaan

myös suunnitelmavuosien henkilötyövuosiin. Jos tehtävän täyttäminen vuonna 2023 voi aiheuttaa henkilöstösuunnitelman henkilötyövuosien ylityksen vuonna 2025, tulee asia käsitellä henkilöstösuunnitelman muutoksena kunnanhallituksessa.

Henkilöstösuunnitelmaan tulee sisällyttää kuvaus tulosityksikön henkilöstön vaihtuvuudesta ja suunnitelluista muutoksista.

Henkilöstösuunnitelmaa varten täytettävä taulukko sisällytetään valmistelijoille annettavaan talousarvion laadintapohjaan.

Henkilöstösuunnitelman lisäksi talousarvion yhteydessä laaditaan henkilöstön koulutussuunnitelma. Koulutussuunnitelma laaditaan tulosityksikoittain valmistelijoille erikseen annettavien ohjeiden mukaisesti siten, että sen sisältö täyttää kuntia koskevan yhteistoimintalain (449/2007) mukaiset koulutussuunnitelmaa koskevat ehdot.

Palkkaliite henkilöstösuunnittelun ja –budjetoinnin apuna

Henkilöstösuunnittelun ja –budjetoinnin apuna käytetään palkkaliitettä, jotka henkilöstöhallinto toimittaa käyttöohjeineen palvelualueille viikon 22 aikana.

Palkkaliitteen avulla saadaan tiedot vakinaisesta henkilöstöstä, jolla on voimassa oleva palvelussuhde huhtikuussa 2022 sekä arviot määräaikaisten henkilöstön käytöstä kustannuspaikoittain perustuen vuoden 2021 toteumatietoihin. Siten palkkaliite on vain osa henkilöstösuunnittelua ja palkkojen budjetointia. Kukin yksikkö arvioi ja laskee palkat sen henkilöstön osalta, joka ei ole raporteilla, eli uudet palkattavat henkilöt ja määräaikaisten. Palkkaliite auttaa myös uuden henkilöstön palkkakustannusten arvioinnissa, koska siihen voi lisätä uusia henkilöitä tai siitä voi poistaa vanhaa henkilöstöä. Valmistelussa tulee lisäksi huomioida

Henkilöstösivukulut valmistellaan vuoden 2022 sivukuluprosenttien ja kuntaliiton ennusteen mukaisesti. Palkkaliitteeltä saadaan laskettua myös sivukulut:

Sairausvakuutusmaksu (4150)	1,43 %
Työttömyysvakuutusmaksu (4160)	1,70 %
Tapaturmavakuutusmaksu (4170)	0,484 %
Muut sosiaalivakuutusmaksut (4180)	0,03 %
Palkkaperusteinen KuEL – maksu (4100)	16,67 %
VaEL – maksu (4110)	16,18 %

Entinen eläkemenoperusteinen maksu poistuu ja vuonna 2023 sen tilalle tulee tasausmaksu. Tasausmaksu määräytyy kuntien välillä vuoden 2021 verotulojen ja valtionosuuksien suhteessa. Tasausmaksusta annetaan kunnille kirjanpidollisia ohjeita syksyllä 2022. Ennakkotietoihin perustuen tasausmaksu kohdistetaan henkilöstöhallinnon kustannukseksi, mistä se jakautuu vyörytysten myötä palveluluokille. Siten tasausmaksu ei vaikuta palvelualueiden budjetointiin.

Mikäli raporteista on jotain kysyttävää tai tarvitset apua palkkakulujen arviointiin, voit ottaa yhteyttä henkilöstösuunnittelija Kaija Koskenniemeen, puh. 050 315 3310 tai kaija.koskenniemi@laukaa.fi.

Osallistuva budjetointi

Kuntalain 22 § kannustaa osallistuvan budjetoinnin soveltamiseen. Pykälän mukaan asukkaiden osallistumista ja vaikuttamista voidaan edistää järjestämällä mahdollisuuksia osallistua kunnan talouden suunnitteluun.

Osallistuva budjetointi on toimintatapa, jossa asukkaat otetaan mukaan yhteisiä verovaroja koskevaan keskusteluun, suunnitteluun ja päätöksentekoon. Osallistuvaa budjetointia voidaan käyttää monissa erilaisissa tilanteissa,

monenlaisten tarpeiden ja ongelmien ratkaisemisessa. Sitä voidaan hyödyntää, kun suunnitellaan ja tehdään pää- töksiä esimerkiksi investoinneista tai palveluista. Osallistuvaan budjetointiin varataan 50.000 euroa vuoden 2023 talousarvioon.

Sisäisten yksiköiden hinnoitteluperiaatteet

Raamitaulukossa on alustava yhteenveto sisäisten erien muutoksista palvelualuekohtaisten talousarvioesitysten valmistelua varten. Lautakuntien talousarvioesityksissä tulee budjetoida sisäiset veloitukset kokonaisuudessaan. Ict-palvelut, ruokapalvelut ja tilapalvelut ilmoittavat sisäiset veloitukset hallintokunnille ja taloushallintoon tili/kustannuspaikka –tarkkuudella 30.6.2022 mennessä sähköpostitse, sekä intran ajankohtaisissa tiedotteissa. Tiedot syötetään Proeconomicaan keskitetysti taloushallinnossa. Taloushallinto ilmoittaa hallintokunnille, kun sisäiset erät on tallennettu ohjelmaan.

Kunnan sisällä tapahtuvien sisäisten myyntien tulee olla yhtä suuria sisäisten ostojen kanssa. Tämä tarkoittaa, että toisen yksikön tuotto on aina toisen yksikön kustannus. Sisäisille tapahtumille on kirjanpidossa omat tilit (SIS.). Talousarviossa huomioidaan vain suuruusluokaltaan oleelliset sisäiset erät. Vähäisemmät sisäiset ostot ja myynnit budjetoidaan ulkoisille tileille.

Tietohallinto

Laukaan kunnan tietohallinnon (kp 013403) talousarvio laaditaan siten, että toimintatuotot kattavat toimintakulut sekä poistot edellisvuosien investoinneista. Laitemäärissä tapahtuvien muutosten vaikutukset kustannuksiin huomioidaan neljä kertaa vuodessa.

Tietohallinto laskuttaa kaikista laitteista jotka on kytketty tietoverkkoon tai tietohallinnolla on hankinta- ja ylläpito- vastuu: työasemat, tabletit, kopiokoneet, valvontalaitteet (kiinteistövalvonta, kameravalvonta jne.) yms. Laitteet ovat jaettu useaan eri luokkaan lähinnä niiden kriittisyyden ja käytön mukaan. Sisäisiin tietohallintopalveluihin otetaan huomioon myös henkilöstön (käyttäjien) määrä.

TYÖASEMAT (pöytäkone, kannettava, tabletti)

Vuosikustannukset luokittain ovat:

Luokka 1, hallinnon pöytäkone: 340 euroa

Luokka 2, hallinnon kannettava: 670 euroa

Luokka 3, oppilastyöasemat: 330 euroa

Luokka 4, valvontalaitteet, edulliset tabletit: 80 euroa

Luokka 5, tabletit: 180 euroa

Luokka 6, muut (esim. monitoimilaitteet): laskutetaan todellisten kustannusten mukaan

Luokka 7, palvelimet: 900 euroa

PUHELIMET

Vuosikustannukset luokittain ovat:

Peruspuhelin: 30 euroa

Älypuhelin: 80 euroa

Erikoispuhelin: 250 euroa

Puhelinkustannus sisältää laitteen hankintakustannuksen ja niiden ylläpidon ja palvelut (ohjeistus, sähköpostit ja kalenterit puhelimeen, liittymien avaukset jne.), mutta ei liittymästä aiheutuneita kustannuksia (kuukausimaksut, puhelut, datamaksut, muut palvelut). Puhelinten laskennallinen käyttöikä on noin 30-36 kk.

KÄYTTÄJÄT

Vuoden 2023 talousarviossa työntekijän ja luottamushenkilön vuosittainen yksikköhinta on 90 euroa henkilöltä. Tämä laskutetaan käyttäjätunnuksiin perustuen kerran vuodessa.

Lisätietoja antaa tietohallintopäällikkö Olli-Markus Kantlin: 040 6700 994, olli-markus.kantlin@laukaa.fi

Ruokapalvelut

Ruokapalvelun talousarvio laaditaan siten, että toimintatuotot kattavat toimintakulut, poistot ja vyörytykset. Vuodelle 2023 arvioidaan ateriahinnoissa on nousupainetta. Talousarvioraamissa on huomioitu ennustettuun ateriamäärien muutokseen perustuvat kustannusten muutokset. Palvelualuekohtaiset ruokapalvelun kustannukset ja yksikköhinnat tarkentuvat talousarvion valmistelun edetessä. Kilpailullisilla markkinoilla tapahtuva toiminta eriytetään omalle kustannuspaikalleen.

Lisätietoja antaa ruokapalvelupäällikkö Ritva Mattila: 040 779 4751, ritva.mattila@laukaa.fi

Tilapalvelu

Sisäinen vuokra koostuu kiinteistön ylläpito- ja pääomakustannuksista (uudisrakennuksessa ylläpitovuokran osuus noin 25 % ja pääomavuokran 75 %).

Ylläpitovuokran osuus määräytyy todellisten ylläpitokustannusten mukaisesti ja on keskimäärin noin 7,5 €/htm². Pääomavuokra vastaa kiinteistön tasearvoa/poistoja. Siivouksen osuus ylläpitovuokrasta on noin 1,2 €/htm².

Kunnassa valmistellaan sisäisen vuokramallin uudistamista. Uusi vuokramalli on tavoitteena ottaa käyttöön vuonna 2024. Uusi vuokramalli muuttaa sisäisiä vuokratkustannuksia olennaisesti vanhaan malliin verrattuna. Muutoksesta tehdään erillinen päätös ja tiedotetaan tilojen käyttäjäpalveluita erikseen. Muutoksen toteutuessa palvelualueille myönnetään tarvittavat määrärahat muuttuvien vuokrien kattamiseksi.

Seudullisten yksiköiden hinnoitteluperiaatteet

Ympäristöterveydenhuolto

Yhteistoimintasopimuksen mukaan kuntien maksuosuudet määräytyvät niin, että kukin kunta maksaa neuvotteluissa sovitun kiinteän asukaskohtaisen hinnan yhteistoiminnan toteutuneista kokonaiskuluista. Vuoden 2023 talousarviokehyksen perusteena on käytetty vuoden 2022 talousarviota. Kehyksessä on huomioitu palkkaratkaisun vaikutukset ja sisäisten erien muutokset.

Maaseutuhallinto

Yhteistoiminta-alueen kustannukset jaetaan sopijakuntien kesken käyttäen laskentaperusteena tilalukumäärää, joka määritellään toimintavuotta edeltävän vuoden kuntien aktiivitulojen (tukea hakevat tilat) määrien perusteella. Vuoden 2023 talousarviokehyksen perusteena on käytetty vuoden 2022 talousarviota. Kehyksessä on huomioitu palkkaratkaisun vaikutukset ja sisäisten erien muutokset.

Sopijaosapuolet ovat vastanneet eläkemenoperusteisista eläkevastuista oman siirtyvän henkilöstön osalta. Kuntien eläkevakuutus on huolehtinut perinnästä automaattisesti. Eläkemenoperusteisen maksun muuttuessa tasausmaksuksi samaa menettelyä ei voida enää soveltaa. Asian ratkaisemiseksi odotetaan tasausmaksuun kunnille annettavia soveltamisohjeita.

Maaseutuyksikkö toimittaa vuoden 2023 talousarvioesityksen lausunnolle yhteistoiminta-alueen kunnille kesäkuun 2022 loppuun mennessä.

Tuloslaskelma

Seuraavassa taulukossa on esitetty talousarvioraamin mukainen tuloslaskelma vuoden 2023 talousarvioksi sekä vuosien 2024–2025 taloussuunnitelma. Tuloslaskelmaa päivitetään suunnittelun tarkentuessa talousarvioprosessin edetessä.

Tuloslaskelmassa raamiin sisältyvä sopeutustavoite on kirjattu täysimääräisesti toimintakulujen leikkauksena, mutta talousarvion valmistelussa sopeutusta voidaan tehdä myös tuloja lisäämällä.

Tuloslaskelma	TP 2021	TAM 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	32 603 196	30 401 570	26 648 200	27 181 164	27 724 787
Myyntituotot	9 456 760				
Maksutuotot	4 144 698				
Tuet ja avustukset	4 425 607				
Muut tuotot	14 576 132				
Toimintakulut	146 789 381	147 249 540	78 914 300	80 098 015	81 299 485
Henkilöstökulut	46 637 383				
Palvelujen ostot	74 746 827				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	6 172 345				
Avustukset	4 774 280				
Muut menot	14 458 547				
Toimintakate	-114 186 184	-116 847 970	-52 266 100	-52 916 851	-53 574 697
Verotulot	75 420 857	77 098 000	41 500 000	40 700 000	40 900 000
Valtionsuudet	42 663 925	45 890 000	19 100 000	19 673 000	20 263 190
Rahoitustuotot ja -kulut:					
Korkotuotot	366 556	370 000	350 000	380 000	380 000
Muut rahoitustuotot	287 574	150 000	200 000	200 000	200 000
Korkokulut	12 209	250 000	380 000	450 000	500 000
Muut rahoituskulut	12 598	15 000	15 000	15 000	15 000
Vuosikate	4 527 921	6 395 030	8 488 900	7 571 150	7 653 493
Suunnitelman mukaiset poistot	6 313 078	7 050 000	7 500 000	7 500 000	7 500 000
Arvon alentumiset	0	0			
Lisäpoistot	464 371	470 000			
Tilikauden tulos	-2 249 528	-1 124 970	988 900	71 150	153 493
Tavoitteet ja tunnusluvut					
Toimintatulot/toimintamenot, %	22 %	21 %	34 %	34 %	34 %
Vuosikate/Poistot, %	66,8 %	85,0 %	113,2 %	100,9 %	102,0 %
Vuosikate, euro/asukas	241,00	340,90	45,18	402,98	407,36
Kertynyt yli-/alijäämä	1 841 331	716 361	1 705 261	1 776 410	1 929 903

Investoinnit ja rahoituslaskelma

Investointien budjetoinnin yleiset periaatteet

Pitkän aikavälin investointisuunnitelmassa otetaan huomioon taloudellinen tilanne, väestökehitys, palveluverkkoselvitys sekä palvelutuotannon tarpeet. Investointiosassa esitetään kunnan investointimenot ja –tulot. Käyttöomaisuuden hankinnat, jotka ovat vähintään 10.000 euroa ja jotka vaikuttavat tuotannontekijänä useana tilikautena, käsitellään investointiosassa. Pienhankintarajan alle jäävät investoinnit merkitään käyttötalouden menoksi.

Investointiosassa valtuusto hyväksyy määrärahat ja tuloarviot hankkeille tai hankeryhmille. Hankkeet ja hankeryhmät voidaan ryhmitellä tarvittaessa toimielimittäin ja tehtävittäin. Monivuotisista hankkeista esitetään myös kokonaiskustannusarvio. Hankkeen perusteluissa valtuusto voi antaa hankevastaavalle toimivaltuuden tarkistaa hankintamenon jaksottumista myöhemmin kokonaiskustannusten rajoissa. Investointiosassa tai sen perusteluissa määritellään valtuustoon nähden sitova taso.

Jos investointeja on rahoitettu leasingilla tai elinkaarimallilla, vuokratulua ei merkitä investointiosaan vaan käyttötalouteen. Talousarviossa on huomioitava kuntakonsernin vastuut ja veloitteet, jolloin kyseiset hankkeet kuvataan tekstiosassa ja arvioidaan kokonaisvastuut, joihin kunta sitoutuu.

Investointiosassa esitetään investointeja koskevat tavoitteet. Lisäksi selvitetään, tavoitellaanko investoinnilla palvelutuotannon määrän lisäystä, palvelukyvyyn parantamista vai tuotannon tehostamista. Hankekohtaisissa tavoitteissa luokitellaan, onko kyseessä uus-, laajennus- vai korvausinvestoinnista.

Investointiosan tuloarviot muodostuvat investointien rahoitusosuuksista sekä aiemmin toteutettujen investointien myynneistä. Myyntitulot budjetoidaan investointitulona tasearvon mukaisena. Arvioitu luovutusvoitto tai –tappio budjetoidaan käyttötalousosaan.

Investointitaulukkoon merkitään hankkeen arvioitu poistoaika. Laukaan kunnan poistosuunnitelman mukaan hyödykekohtaisesti käytetään poistosuunnitelman alarajaa. Mahdollisille alarajan ylittävälle poistoille tehdään hyödykekohtainen poistosuunnitelma. Suunnitelmassa perustellaan mahdollinen alarajaa pidemmän poistoajan käyttö. Erityinen hyödykekohtainen peruste pidemmälle poistoajalle voi tulla kysymykseen esimerkiksi, jos on ilmeistä, että hyödykkeen käyttöikä rakennusteknisistä syistä, alhaisen käyttöasteen takia tai muusta syystä tulee olemaan tavanomaista pidempi. Poistosuunnitelman alarajan ylittävät poistoajat hyväksytään hankesuunnitelman tai talousarvion yhteydessä.

Konsulttipalveluiden käyttöä pieninvestoinneissa arvioidaan kriittisesti.

Irtaimistoleasing

Kunta on tehnyt sopimuksen Kuntarahoitus Oy:n kanssa irtaimiston rahoituksesta leasingilla.

Irtaimistoleasingilla on tarkoitus hankkia **käyttöomaisuutta** (tavaroita), joita normaalisti hankittaisiin **INVESTOINTINA**. Irtaimistoleasingilla ei voi hankkia palveluja, koska tavara on leasingin vakuutena, eli leasingyhtiö omistaa tavaran kunnes se on kokonaan maksettu.

Investoinnin luonne on sellainen, että se lisää kunnan varallisuutta. Toiseksi investoinnin alaraja on 10.000 euroa (yksittäinen tavara tai tavararyhmä, esim. auto, kalusteet, tekniset laitteet, toimistolaitteet). Tämän vuoksi irtaimiston leasingrahoituksella tulee tehdä vain hankintoja, jotka täyttävät investoinnin luonteen, eli **hankinta on yli 10.000 euroa**. Alle 10.000 euron hankintoihin tulee varata määräraha käyttötalouteen.

Käyttöhyödykkeiden hankinnassa on pyrittävä keskittämään hankinnat mahdollisimman pienelle toimittajajoukolle, eli hankinnat on suunniteltava siten, että tavarat voidaan hankkia samalta toimittajalta mahdollisimman suurissa erissä.

Koska hankinnat ylittävät kunnan pienhankintaohjeen vähäisen hankinnan rajan, tulee hankinnat kilpailuttaa. Kilpailuttamisen tiimoilta ottaa yhteydessä palvelualueenne hallinto- ja talouspäällikköön tai hankinta- ja kehittämisspäällikköön. Irtaimistoleasingjärjestelmä ehtoineen on tuotava toimittajalle vahvasti esille pakollisena vaatimuksena kilpailuttamisvaiheessa. Usein pienet yritykset (joskus suuremmatkin) eivät ole tietoisia irtaimistoleasingista ja sen toiminnasta, vaan he voivat vaatia, että leasingrahoitusyhtiö avaa heille tilin. Tähän ei voida suostua vaan tällaisissa tapauksissa kannattaa vaihtaa toimittajaa.

Kuntarahoitus laskuttaa irtaimistoleasingiin hankitut tavarat 3 kk välein, joten käyttötalouteen on varattava varat vuosittaisiin leasingmenoihin tilille 4860 Muut vuokrat. Leasingvuokrien laskutus alkaa juosta noin 3 kuukauden kuluttua hankinnasta, joten usein jo ensimmäiselle vajaan leasingvuodelle on varattava käyttötalouteen katetta leasingvuokrien maksuun.

Leasingajat ovat pääsääntöisesti:

- pienlaitteet (IT-laitteet, toimistokoneet, tekniset kojeet ja laitteet) 60 kk (5 v), jäännösarvo 1 %
- muu käyttöomaisuus (kalusteet) 84 kk (7 v), jäännösarvo 5 %
- ajoneuvot 60 kk (5v), jäännösarvo 10 %

Leasingkorko on 0,58 % + 3 kk euribor. Jos euribor on alle 0%, on korko kuitenkin vähintään 0,58 %.

Kun vuokra-aika loppuu, on päätettävä mitä tehdään. Vaihtoehtoina ovat

- lunastaa kohde jäännösarvolla (näin tehdään useimmiten)
- jatkaa vuokrakautta
- osoittaa tavaralle muu ostaja jäännösarvolla (tämä harvemmin tulee kyseeseen)

Irtaimistoleasingissa ei ole sitä mahdollisuutta, että Kuntarahoitus ottaa tavaransa omakseen leasingajan päättyttyä.

Leasing käytännössä

Tilaaja hankkii tavaraa. Tavaransa hankinnan yhteydessä tilaaja ohjeistaa myyjää lähettämään laskun Kuntarahoitukselle. Laskun maksajaksi on merkittävä Kuntarahoitus Oyj. Laskuun on merkittävä viitekohtaan tilaajan nimi tai kustannuspaikkanumero.

Kuntarahoitus lähettää ilmoituksen saapuneesta laskusta irtaimistoleasingin yhdyshenkilölle, joka on tällä hetkellä hankinta- ja kehittämisspäällikkö. Yhdyshenkilö varmistaa tilaajalta, että tavara on tullut ja lasku voidaan hyväksyä leasingiin. Yhdyshenkilö hyväksyy laskun leasingiin ja Kuntarahoitus alkaa laskuttaa kuntaa kolmen kuukauden välein. Kuntarahoituksen laskut käsitellään kuten muutkin laskut (asiatarkastus – hyväksyntä – maksu).

Toimittajan ohjeistus

Toimittajaa on ohjeistettava jo kilpailutusvaiheessa, viimeistään sopimusvaiheessa, irtaimistoleasingista. Toimittajalle annettava erillinen ohjeistus on saatavissa Jarmo Pasaselta tai palvelualueesi hallinto- ja talouspäälliköltä.

Toimittajalle on tehtävä selväksi, että hankinnan rahoitus hoidetaan irtaimistoleasingilla. Leasingyhtiö on tällä hetkellä Kuntarahoitus Oyj, joka on kilpailutuksella valittu Laukaan kunnan irtaimistoleasingyhtiöksi toistaiseksi.

Toimittajien mahdollisia omia leasingjärjestelyjä ei saa käyttää.

Sopimuksen mukaan **laskut on osoitettava Kuntarahoitus Oyj:lle** (eli maksaja on Kuntarahoitus), ei siis Laukaan kunnalle. Kuntarahoituksen Y-tunnus on 1701683-4.

Kuntarahoitukselle menevän laskun maksuehto on oltava **vähintään 21 pv netto**. Tämä on ehdottomasti vaadittava toimittajalta.

Laskulla saa olla **vain yhden kustannuspaikan tavaroita**, eli ns. yhteishankinnat (useampi toimipaikka hankkii tavaraa yhdessä) eivät onnistu suoraan. Tietenkin leasinglaskun jakaminen sen tarkastusvaiheessa onnistuu.

Kustannuspaikan numero tulee näkyä viitteenä Kuntarahoitukselle menevässä laskussa.

Kuntarahoitusta laskutetaan mieluummin sähköisellä laskulla, Kuntarahoituksen laskutustiedot ovat:

Operaattori: *OpusCapita Group Oy*
Operaattoritunnus: *003710948874*
Nimi: *KuraLeasing*
OVT: *0037170168341231*

Vaihtoehtoisesti Kuntarahoitukselle osoitetut laskut voidaan lähettää sähköpostilla osoitteella leasing@kuntarahoitus.fi

Investoinnit vuoden 2023 talousarviossa

Nettoinvestoinnit vuoden 2023 talousarvioraamissa ovat 12,3 miljoonaa euroa. Keskeisin uudisrakennuskohde investointiohjelmassa on Kuhankosken koulu-päiväkotiratkaisu, jolle on tehty 4,5 miljoonan euron määrärahavaraus. Hankkeen suunnittelu on kuitenkin kesken, eikä investointipäätöstä ole vielä tehty. Merkittävin saneerauskohte on ruokapalvelukeskus, jolle on varattu 2,0 miljoonan euron määräraha.

Uuden Kuntalan hankesuunnittelu on käynnissä, mutta hankkeen toteutusta on päätetty viivästyttää. Lisäksi hankkeen rakennus- ja rahoitusmuodot eivät ole vielä selvillä. Investointiohjelmassa esitetään suunnitelmavuosilla arvio hankkeen taloudellisesta laajuudesta. Investointipäätöstä ei ole tehty.

Edellä mainittujen lisäksi investointimäärärahat kohdentuvat pääasiassa pienemmille hankkeille ja ylläpitäviin investointeihin. Suurin yksittäinen investointikohte on liikennealueet, puistot ja yleiset alueet, joiden rakentamiseen on varattu investointiohjelmaan vuosittain 3,0 miljoonaa euroa.

Seuraavissa taulukoissa on kuvattu vuoden 2023 investointikehys ja alustava viiden vuoden suunnitelma investoinneista sekä rahoituslaskelma. Investointitaulukko päivittyy talousarvioprosessin edetessä ja talousarvion yhteydessä annetaan viiden vuoden investointisuunnitelma. Rahoituslaskelma tarkentuu talousarvioprosessin edetessä.

Talousarvioesityksissä alustava investointikehys/-luettelo täsmennetään. Investoinneissa tulee budjetoida myös rahoitusosuudet. Valtuustoon nähden sitova taso on investointimenot ja tulot investointikohteittain. Sitovana investointikohteena voi olla myös hankeryhmä, kuten tilapalvelun kohdentamaton investointimääräraha, joka jakautuu toteutusvaiheessa usealle eri hankkeelle. Talousarvioesitysten yhteydessä lautakunnat esittävät vastuualueensa investointien tavoitteet ja perustelut. Investoinnit tallennetaan P-aseman investointitaulukkoon 24.8.2022 mennessä.

LAUKAAN KUNTA
INVESTOINNIT JA HANKKEET 2023-2027

INVESTOINTIOHJELMA 2022-2026	koko hanke yht.	tot. Ennen 2023	2023	2024	2025	2026	2027
KONSERNIHALLINTO							
Ict; tietoliikenneverkko, tietokoneet, puhelimet, kopiokoneet			370 000	370 000	370 000	370 000	370 000
Osakkeet ja osuudet			10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Maan osto			700 000	700 000	700 000	700 000	700 000
Maan myynti			-75 000	-75 000	-75 000	-75 000	-75 000
Yritystonttien esirakentaminen (elinkeinopalvelut)			100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
KONSERNIHALLINTO YHTEENSÄ			1 105 000	1 105 000	1 105 000	1 105 000	1 105 000
SIVISTYSPALVELUT							
Piha- ja leikkivälineet			20 000	20 000	20 000	20 000	20 000
Sivistystoimen tieto- ja viestintätekn. laitteet			50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
Leppäveden liikuntapuisto	2 393 000	2 143 000	250 000				
SIVISTYSPALVELUT YHTEENSÄ			320 000	70 000	70 000	70 000	70 000
TEKNISET PALVELUT							
Sivistyspalvelut, kiinteistöt:							
Koulujen ja päiväkotien piha-alueiden kunnostus			30 000	30 000	30 000	30 000	30 000
Kuhankosken koulu-päiväkotiratkaisu*	4 500 000		4 500 000				
Teknisten palveluiden kiinteistöt							
Ruokapalvelukeskus	2 100 000		2 000 000				
Kuntalan uudisrakennus**			10 000	6 000 000	7 000 000		
Pienet investoinnit:							
Kohdentamaton investointimääräraha			600 000	600 000	600 000	600 000	600 000
Tekninen toimi, kiinteistöt:							
Energiainvestoinnit			50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
Yhdyskuntatekniiikka:							
Liikennealueet, puistot ja yleiset alueet			3 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000
Elyn yhteishankkeet, laajalahden massa-allas			700 000	1 000 000			
TEKNISET PALVELUT YHTEENSÄ			10 890 000	10 680 000	10 680 000	3 680 000	3 680 000
INVESTOINNIT YHTEENSÄ, NETTO			12 315 000	11 855 000	11 855 000	4 855 000	4 855 000
RAHOITUSOSAT JA MYYNTITULOT			75 000	75 000	75 000	75 000	75 000
INVESTOINNIT YHTEENSÄ, BRUTTO			12 390 000	11 930 000	11 930 000	4 930 000	4 930 000

*Kuhankosken koulu-päiväkotiratkaisun hankesuunnittelu on käynnissä, mutta hankkeen toteutustavasta ja -aikataulusta ei ole päätetty

**Uuden kuntalan hankesuunnittelu on käynnissä, mutta hankkeen toteutustavasta ja -aikataulusta ei ole päätetty

Rahoituslaskelma	TAM 2021	TAM 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	4 527 921	6 395 030	8 488 900	7 571 150	7 653 493
Tulorahoituksen korjauserät	-469 000				
Investoinnit					
Investointimenot	17 338 748	12 953 000	12 390 000	11 930 000	11 930 000
Rahoitusosuudet investointeihin	201 400	0			
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovotustulot	1 390 043	100 000	75 000	75 000	75 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	-11 688 384	-6 457 970	-3 826 100	-4 283 850	-4 201 507
Rahoitustoiminta					
Antolainauksen muutokset	743 853	745 000	750 000	755 000	760 000
Antolainojen lisäys	-22 780	0			
Antolainojen vähennys	766 633	745 000	750 000	755 000	760 000
Lainakannan muutokset	9 984 736	5 712 970	3 076 100	3 528 850	3 441 507
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	19 991 716	0	0	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-9 632	-11 000			
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-9 997 348	5 723 970	3 076 100	3 528 850	3 441 507
Muut maksuvalmiuden muutokset	1 351 983				
Rahoituksen rahavirta	12 080 572	6 457 970	3 826 100	4 283 850	4 201 507
Rahavarojen muutos	392 188	0	0	0	0
Lainakanta 31.12.	104 051 825	109 764 795	112 840 895	116 369 746	119 811 253
Lainakanta €/asukas	5 538	5 851	601	6 194	6 377
Investointien tulorahoitus %	26,4 %	49,4 %	68,5 %	63,5 %	64,2 %
Stova erä valtuustoon nähden					

Hankinnat

Hallintosäännön mukaan hankintalain perusteella tehtävien hankintapäätösten tulee perustua talousarvioon, investointisuunnitelmaan tai hankintasuunnitelmaan. Lautakunnat vahvistavat käyttösuunnitelmien yhteydessä hankintasuunnitelmat.

Hankinnat kilpailutetaan sähköisellä kilpailutusjärjestelmällä, Cludia Kilpailutuksella. Ota tarvittaessa yhteyttä joko hankinta- ja kehittämisspällikköön tai palvelualueesi hallinto- ja talousspällikköön.

Kynnysarvon ylittävissä hankinnoissa noudatetaan hankintalakia (1397/2016) tai erityisalojen hankintalakia (1398/2016) ja kunnan hankintaohjeita. Kynnysarvon alittavissa hankinnoissa noudatetaan kunnan hankintaohjeita. Hankintaohjeet ovat saatavissa intranetistä.

Kunnassa on käytössä hankintojen suunnitteluun työkalu, Cludia Suunnittelu (Planning). Työkalun kautta voidaan tehdä hankintaehdotuksia. Hankintaehdotukset tehdään intranetistä löytyvän linkin kautta. Hankintaehdotuksia työstetään ehdottajan ja hankintaosaajien yhteistyössä. Hankintaehdotuksesta muotoutuu hankintasuunnitelma, joka voidaan julkaista hankintakalenteri.fi –palvelussa, josta yrittäjät voivat seurata ja saada tietoa tulevista kilpailutuksista. Cludia Suunnittelu korvaa aikaisemmin hankintojen keräämiseen käytetyt excel-taulukot.

Hankintasuunnitelmia käytetään hankintojen viestinnässä yrittäjille, varsinkin yrittäjille suunnatun hankintafoorumin perustana. Hankintafoorumi pidetään 24.11.2022.

Mikäli hankinnoista ei ole tehty hankintaehdotusta tai hankintasuunnitelmaa Cludia Suunnittelussa, tulee viimeistään talousarvion laadinnan yhteydessä suunnitella vuonna 2023 kilpailutukseen tulevat hankinnat ja ilmoittaa ne

hankinta- ja kehittämispäällikölle. Kilpailutukseen perustuvat sopimukset voivat tulla voimaan myöhemminkin kuin vuonna 2023.

Sopimukset

Suuri osa kunnan toiminnoista perustuu sopimuksiin. Tästä syystä sopimukset vaikuttavat suuresti myös kunnan talousarvioon, joten sopimusten hallinta on hyvin tärkeää. Sopimusten hallintaan on kuntaan hankittu sopimusten hallintajärjestelmä, Cloudia Sopimus. Järjestelmän käyttöönotto tapahtuu vuoden 2022 aikana. Käyttöön-otossa olisi hyvin tärkeää, että **voimassa** olevat sopimukset ovat tiedossa. Tästä syystä palvelualueita kehoitetaan käymään läpi ja päivittämään sopimustaulukko 30.9.2022 mennessä. Taulukko löytyy P:\Talouhallinto\TALOUS-ARVIOT\TA 2023\Sopimukset\Sopimukset.xlsx.

Talousarvion kustannuspaikat vs. palveluluokat

Talousarvio on sitova tulosityksiköittäin toimintakatteen osalta. Tulosityksikköjen sisällä talousarviota seurataan kustannuspaikoittain. Talousarvion 2023 laadinnan yhteydessä suositellaan tarkastamaan, että kustannuspaikkarakenne on tarkoituksenmukainen. Jos samalle palveluluokalle kirjattavia kustannuksia ei ole esimerkiksi sisäisen laskennan tai erillisen hankkeen takia tarvetta seurata usealla kustannuspaikalla, kustannuspaikkoja suositellaan yhdistettävän. Talousarvion valmistelun yhteydessä pyydetään myös tarkastamaan, mitkä kustannuspaikat päättyvät, ja ilmoittamaan niistä talouhallintoon salla.pakarinen@laukaa.fi.

P-asemalta talouhallinnon kansioista tilikartat löytyy palveluluokkaexcel. Kustannuspaikkoja suositellaan tarkasteltavan rinnakkain palveluluokkaexcelin kanssa, ja yhdistelemään kustannuspaikkoja siten, että kustannuspaikat vastaavat mahdollisuuksien mukaan palveluluokkia

Jos esimerkiksi avustusten, sisäisen laskennan tai muun talouden seurannan vuoksi kustannuspaikkaa ei voida yhdistää vastaamaan yhtä palveluluokkaa, pyritään siihen, että kustannuspaikan kaikki tapahtumat koskisivat yhtä palveluluokkaa. Tällöin järjestelmään voidaan tiliöintiä helpottamaan laittaa oletuspalveluluokka, joka helpottaa tiliöintejä ja edistää kirjausten oikeellisuutta.

Kuvaus käytänteistä

Lautakuntien talousarvioesityksiä varten on laadittu mallipohja. Tyhjä mallipohja löytyy P-asemalta TA 2023 kansioista. Lautakuntien valmiit talousarvioesityksen tallennetaan palvelualueen nimellä 30.9.2022 mennessä P/Talouhallinto/TALOUSARVIOT/TA 2023.

Talousarviossa käytetään fonttia Calibri, koko 11. Euromääräiset luvut esitetään muodossa 100.000 euroa tai 0,1 miljoonaa euroa (eli ei 100 000 €, 100t€, 0,1 m€ jne.). Pistettä käytetään tuhat –erottimena, ja käytetään ilmaisua ”euroa” tai ”miljoonaa euroa”. Talousarviossa pyritään välttämään lyhenteitä, jolloin kirjoitusasu pysyy yhtenäisenä ja ymmärrettävyyden parane.

Lisäksi talousarvioluvut tulee tallentaa ProEconomica Premium-taloudenohjausjärjestelmään kustannuspaikoittain ja tileittäin. Luvut tallennetaan kymmenen euron tarkkuudella arvonlisäverottomin hinnoin. Tallennuksesta huolehtivat palvelualueet keskitetysti.

Sisäiset erät (tilit 4342, 4411, 4861)) sekä poistot (tilit 7100-7210) tallennetaan ProEconomica Premiumiin talouhallinnossa. Näitä lukuja ei saa muuttaa. Pienehköt sisäiset erät, joita ei voida täsmäyttää myyjän ja ostajan välillä budjetoidaan ulkoiselle tilille.

Käyttösuunnitelmat tulee vahvistaa tammikuun 2023 loppuun mennessä.